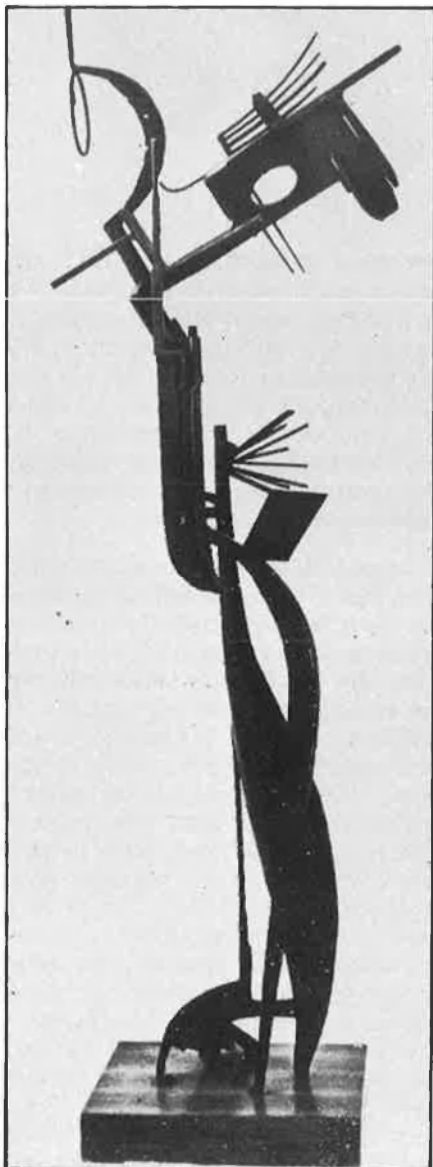

L'IVAM: ¿La redempció cultural?

Malgrat el retard respecte a altres museus d'art contemporani, la constitució de l'IVAM, l'Institut Valencià d'Art Modern, ha despertat esperances en una societat marginada, fins ara, dels circuits internacionals de l'art.

Carles Gàmez

A principis de 1986, Tomàs Llorens, en aquelles moments director general del Patrimoni Artístic de la Generalitat valenciana, augurava la primavera de 1987 com la data de disponibilitat de l'ansiat IVAM, l'Institut Valencià d'Art Modern. Ha hagut de

«Dona davant l'espill», de J. González.

passar quasi any i mig perquè el projecte es *presente*. I diem *presente* perquè allò que el passat dimarts, dia 20 de desembre, se'ns va oferir fou una espècie de visita-museu-pilot, amb un edifici encara en obres —la inauguració oficial està prevista per al febrer del 89—, sense cap indicació de distribució de les sales d'exposicions i les col·leccions, i on l'única cosa viva, a manera de figures espectrals, eren una sèrie d'empleats administratius que oficiaven de figurants de la cerimònia.

Parlar de l'IVAM, del projecte d'un museu per a l'art del segle XX, va indissolublement lligat al nom de Tomàs Llorens, avui director del Centro de Arte Reina Sofía. La necessitat d'un marc per a la investigació i la projecció dels diferents corrents estètics del nostre segle té en la figura de Llorens el seu principal promotor. Segurament per això, cridava l'atenció l'altre dia la seua no-presència en l'acte de presentació. Tot feia pensar que Llorens s'havia absentat *voluntàriament* per no capitalitzar l'acte, amb el beneplàcit dels màxims responsables, el conseller de Cultura, Cebrià Ciscar, i Carme Alborch, directora General d'Instituts Culturals i directora general de l'IVAM.

A més d'ells dos, són membres del Consell Rector de l'IVAM, entre altres, l'actual director general d'Institucions Penitenciàries, Antoni Asuncion Hernández, en qualitat de vice-president; la conservadora del Centre Pompidou i directora artística de la Fundació Miró, Margit Rowell, els escriptors i crítics d'art, Romà de la Calle, Valeriano Bozal i Francisco Calvo Serraller, o el mateix Tomàs Llorens. Hi figuren també com a vocals els directors dels Museus del Prado i Belles Arts de València, Alfonso Pérez Sánchez i Felipe Garín Llombart, respectivament.

¿Un museu provincial?

Fou precisament la constitució del Consell Rector de l'IVAM un dels

Presentació de l'IVAM als mitjans de comunicació.

punts de fricció entre els seus promotors i alguns membres del Consell de Cultura —Ferrando Badia, Aguilera Cerni, Ramon de Soto i García Esteve— que presentaren diverses esmenes al projecte. Davant un centre que oferesca la infraestructura per a la investigació i per a la comprensió de l'art modern, tal com havia projectat Tomàs Llorens, aquests consellers defensen que «l'IVAM hauria d'atendre de manera prioritària l'art valencià». El risc de constitució d'un museu provincial plana per moments sobre el projecte. D'altra banda, el protagonisme del Consell de Cultura queda reflectit en el Consell Rector: tres dels seus vocals seran nomenats a proposta del Consell.

De tota manera, la composició del Consell Rector de l'IVAM encara guarda alguns interrogants, que hauran de dissipar-se en un futur pròxim, com són la duplicitat de càrrecs en la persona de Carme Alborch, vocals nats tots dos, ja com a directora general d'Instituts Culturals, ja com a directora gerent de l'IVAM. El trasllat de Tomàs Llorens com a director del Centro de Arte Reina Sofía privava d'una figura clau la realització del projecte.

Per a alguns sectors culturals, una pèrdua irremplaçable. Tot i això, la tasca de Tomàs Llorens en el disseny de l'IVAM patirà continus entrebancs per part dels sectors culturals més conservadors, com també d'artistes que se senten marginats pel presumpte elitisme de l'ex-director general de Patrimoni.

Un altre dels punts conflictius de

Constitució del Consell Rector de l'IVAM.

Una antològica de l'Equip Crònica inaugurarà el Centre Julio González.

l'IVAM ha estat provocat per la ubicació al Barri del Carme. Des de l'Associació de Veïns s'ha contestat el projecte, ja que segons ells no s'ha tingut en compte un objectiu global sinó que s'ha actuat d'una manera aïllada. Mentrestant, la degradació del barri continua d'una manera irreversible.

L'IVAM: El Centre Julio González i el Centre del Carme

El Centre Julio González —un dels dos espais que componen l'IVAM— obrirà les seues portes el pròxim febrer amb una retrospectiva de l'Equip Crònica. Aquesta antològica ha estat coproduïda per l'IVAM i el Centro de Arte Reina Sofía, i hi ha actuat de comissari Tomàs Llorens. Tot fa pensar que les relacions de dependència entre els dos centres —IVAM i el Reina Sofía— seran intenses, almenys en un primer període. Mentre el Centre Julio González, un contenidor nou de línies clàssiques i asèptiques, obra d'Emilio Giménez, prestarà una atenció preferent al desenvolupament històric de l'art modern, al Centre del Carme, un edifici *amb memòria*, antic convent de l'Orde dels Carmelites acollirà les propostes més actuals.

Per a aquest model s'ha seguit el de la *Kunsthalle* centreeuropea, un espai d'exposicions però sense col·leccions permanents. Per a la inauguració hi ha prevista una mostra de José María Sicilia, i a continuació, l'exposició col·lectiva «Modos de ver», amb obres de Miquel Navarro, Ángeles Marco, Carme Calvo, Pepe Romero, entre altres. Hi ha previstes en el calendari d'exposicions «Projecte Carme», una

sèrie d'instal·lacions d'artistes alemanys, com també una dedicada a l'escultura internacional, produïda pel Ministeri de Cultura.

Un dels aspectes més publicitats de l'IVAM han estat les seues col·leccions permanents, algunes de les quals ja presentades públicament, com la de Juli González, adquirida als hereus de l'escultor en 1985. Si l'obra de Juli González marcarà el principi de les col·leccions de la vessant internacional, la col·lecció Ignasi Pinazo ho farà amb les de l'art valencià, i en general, espanyol. Tant la col·lecció Juli González com la de Pinazo s'exposaran permanentment.

Un altre capítol significatiu del museu el formarà el moviment informalista, una col·lecció permanent que «es planteja com un projecte a llarg termini» i que posarà un especial accent en l'art espanyol des de la postguerra amb noms com Saura, Millares, Chillida, Tàpies, etc. Hi ha previst configurar dues col·leccions permanents sobre l'Equip Crònica i Eduardo Arroyo,

que marcaren els nous rumbos estètics dels anys seixanta.

Hi ha també prevista per a la inauguració de l'IVAM, la presentació completa de fotomuntatges «Fata Morgana USA» de Josep Renau, part de la qual ja vam poder veure fa alguns anys al Museu Sant Pius V. A falta d'un acord entre la Conselleria de Cultura i la Fundació Renau, l'obra de l'artista roman com a depòsit en l'IVAM.

En comparació a altres museus d'art contemporani, l'IVAM s'estableix amb retard. És precisament aquesta tardança la que li ha permès, en lloc de constituir-se simplement com un museu d'art modern entès com art recent, fer-ho com un museu d'art modern, com assenyalava Tomàs Llorens. Dins d'un context internacional on els seus recursos sempre estaran a nivell inferior dels grans centres artístics —l'IVAM compta amb un pressupost anual de 800 milions—, aquest caràcter peculiar pot atorgar-li un paper competitiu en el panorama europeu. □